

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z pozwu głównego:

1/ zasądził od M. P. (1) na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 15467,67 zł. tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę przez pracownika bez wypowiedzenia z ustawowymi odsetkami od dnia 18 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,

2/ zasądził od M. P. (1) na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 360 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 774 zł. tytułem zwrotu opłaty sądowej,

II/ z pozwu wzajemnego:

1/ oddalił powództwo wzajemne,

2/ zasądził od M. P. (1) na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 360 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Powód był zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. od dnia 5 kwietnia 2002 r. na stanowisku informatyka na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony. Pismem z dnia 4 lipca 2016 r. rozwiązał łączącą strony umowę o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracodawcy wobec pracownika, wskazując obszernie 5 jego przykładów. Od lutego 2016 r. pozwana przeniosła pomieszczenia biurowe spółki z Ł. do Z.. Nie wypłacała pracownikom żadnych rekompensat z tytułu dojazdu do Z.. Poprzednio pracownicy (około 13 -15 osób) mieli do dyspozycji ok. 300 m., a po przeprowadzce około 120. Warunki zmieniły się na gorsze. Nie były zachowane normy BHP. Pracownicy nie byli zadowoleni z przeprowadzki do Z.. Pozwany odmówił w lutym 2016 r. wypłaty rekompensat z tytułu dojazdów do Z.. Pomieszczenie, w którym pracował powód było ciemne i ciasne. Było bardzo małe okno. Powód obawiał się, że pogorszy mu się wzrok. Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadziła kontrolę pomieszczeń biurowych redakcji w Z.. Odnośnie zajmowanego przez powoda pokoju ustalono, że ma on powierzchnię 7,85 m kw., a wysokość 2,74 m. Dodatkowo w pokoju tym ustawiono regał, szafkę, dwa fotele, szafkę pod komputer, taboret, sprzęt komputerowy. Ustalono, że na jednego pracownika w pomieszczeniu przypada po 10,75 m sześciennych powierzchni. Wydano zalecenie aby zapewnić dla każdego z pracowników zatrudnionych w pomieszczeniach stałej pracy co najmniej 2 m kw. wolnej powierzchni podłogi (nie zajętej przez urządzenia techniczne sprzęt) oraz co najmniej 13 m kw. wolnej objętości pomieszczenia. Do dnia złożenia spornego oświadczenia, pozwany nie przemeblował pokoju pozwanego, ani nie przesunął pracowników do innego pomieszczenia.

Od 11 lub 12 lipca 2016 r. powód zatrudnił się w tygodniku (...), do którego przeszli wszyscy dziennikarze B. N., zatrudnieni na umowach o pracę oraz większość pracowników. Pierwszy numer tego tygodnika ukazał się w dniu 7 lipca 2016 r.

W lutym 2016 r. (...) postawiło zarzuty prezesowi zarządu B. N. R. K. (1) dotyczące działania na niekorzyść spółki oraz związanej z nią fundacji W człowieku widzieć brata”, a nadto podżegania do zabójstwa żony E. K.. Dziennikarze zatrudnieni w redakcji prowadzili własne śledztwo w tej sprawie. Jego wyniki opublikowali się w Tygodniku (...) po wakacjach. Po aresztowaniu R. K. funkcje redaktora naczelnego pełnił R. C. (1). Piastował również funkcję członka zarządu. R. C. rozwiązał umowę o pracę ze spółką, z przyczyn podobnych do wskazanych przez pozwanego. Po aresztowaniu R. K. prowadził z innymi dziennikarzami śledztwo wewnętrzne, dotyczące postawionych mu zarzutów. Pod koniec czerwca 2016 r. odkryto liczne nadużycia w fundacji (...). K.. Fundacja W człowieku widzieć brata”

była powiązana z B. N. poprzez osobę R. K. (1), który pełnił w obu podmiotach funkcje zarządcze. Od lutego 2016 r. pracownicy powodowej spółki składali zeznania w prokuraturze i wówczas powzięli wiedzę o nieprawidłowościach.

Od marca 2016 r. do lipca 2016 r. pozwany przebywał na urlopie wypoczynkowym.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy dokonał następujących rozważań prawnych.

Zgodnie z art. 55 § 1 (1), 2, 3 k.p. pracownik może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia, gdy pracodawca dopuścił się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika; w takim przypadku pracownikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia. W przypadku rozwiązania umowy o pracę zawartej na czas określony odszkodowanie przysługuje w wysokości wynagrodzenia za czas, do którego umowa miała trwać, nie więcej jednak niż za okres wypowiedzenia. Oświadczenie pracownika o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinno nastąpić na piśmie, z podaniem przyczyny uzasadniającej rozwiązanie umowy. Przepis art. 52 § 2 stosuje się odpowiednio. Rozwiązanie umowy o pracę z przyczyn określonych w § 1 i 11 pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy przez pracodawcę za wypowiedzeniem.

Podana przez M. P. przyczyna rozwiązania umowy o pracę jest nieprawdziwa i nieuzasadniona. W rzeczywistości pozwany rozwiązał umowę o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia z uwagi na chęć podjęcia zatrudnienia w tygodniku (...). Ponadto Sąd uznał, że wskazane w piśmie okoliczności nie mogą uzasadniać rozwiązania umowy o pracę w tym trybie. Rzeczywiście pomieszczenie przydzielone pozwanemu do pracy nie spełniało norm BHP i wymagało przystosowania. Należy mieć jednak na względzie, że w okresie, kiedy miało to nastąpić, pozwany przebywał na urlopie wypoczynkowym. Jak wynika z dokonanych ustaleń w pokoju pozwanego umieszczono różne meble i sprzęty. Również w gestii pozwanego należało zaproponowanie ewentualnego przemeblowania, tak aby uzyskać wskazaną przez PIP wolną powierzchnię podłogi. Nadto w ocenie Sądu uchybienie pracodawcy w tym zakresie nie miało charakteru ciężkiego. M. P. nie doznałby uszczerbku na zdrowiu, gdyby pracował w tym pomieszczeniu w okresie wypowiedzenia. M. P. w dacie rozwiązania umowy miał 57 dni zaległego urlopu wypoczynkowego, który mógł wykorzystywać w okresie wypowiedzenia.

Odnosnie przyczyn wskazanych w punktach 2 – 5 pisma z dnia 4 lipca 2016 r. wskazać należy, że pozwany uchybił 1 – miesięcznemu terminowi, o którym mowa w art. 52 par. 2 KP, stosowanym odpowiednio. O odmowie wypłaty rekompensat z tytułu przeniesienia siedziby do Z. wiadomo było od lutego 2016 r. Wskazana w punkcie 3 pisma przyczyna rozwiązania umowy o pracę nie do końca jest niezrozumiała i nie została sprecyzowana. Można uznać, że przyczyny wskazane w punktach 3 – 5 pisma z dnia 4 lipca 2016 r. dotyczą aresztowania R. K. oraz postawionych mu zarzutów. O tym fakcie pozwany dowiedział się w połowie lutego 2016 r. Bez znaczenia jest okoliczność, czy po tym czasie było prowadzone przez dziennikarzy własne dochodzenie i jakie są jego wyniki. Już sam fakt aresztowania i postawionych zarzutów dał pozwanemu wystarczającą wiedzę co do oceny własnej sytuacji zawodowej. Niezależnie od tego, że zarzuty są spóźnione, to w ocenie Sądu są również fikcyjne. Pozwany nie poczuł się bowiem skompromitowany, że wraz z prawie całym zespołem (...) zatrudnił się w tygodniku (...). Jeden z pracowników tygodnika (...) przejął również sprawy prowadzenia Fundacji W człowieku widzieć brata”, z którą pozwany rzekomo nie chciał być już kojarzony. Nadto pozwany pełnił funkcję informatyka, jego nazwisko nie było ujawniane w stopce redakcyjnej. Jeśli rzeczywiście fakt zatrudnienia w spółce (...) miałoby szkodzić przyszłej karierze zawodowej M. P., to chodziłoby o okres zatrudnienia przed aresztowaniem R. K., a nie po postawieniu mu zarzutów. Należy również rozgraniczyć osobę R. K. od spółki, są to dwa odrębne podmioty. Pozwany nie rozwiązał umowy z R. K., a spółką.

Reasumując, pozwany rozwiązał umowę o pracę ze spółką (...), bowiem otrzymał propozycję zatrudnienia w tygodniku (...).

Zgodnie z art. 61 (1) k.p. w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 55 § 1 (1) kp, pracodawcy przysługuje roszczenie o odszkodowanie. O odszkodowaniu orzeka sąd pracy. Stosownie do treści art. 61 (2) par. 1 k.p. odszkodowanie, o którym mowa w art. 61 kp, przysługuje w wysokości wynagrodzenia pracownika za okres wypowiedzenia.

Sąd Rejonowy zatem zasądził od pozwanego na rzecz powodowej Spółki odszkodowanie w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, którego wysokość nie była pomiędzy stronami sporna. Powództwo wzajemne podlegało oddaleniu.

O kosztach należnych odwołującemu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z par. 2 pkt. 5, par. 9 ust. 1 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (dz. U z 2015 r., poz. 1804). Omyłkowo zastosowano stawkę wynikającą z par. 9 ust. 1 pkt. 1.

Apelację od powyższego orzeczenia w całości wniosła strona pozwana (powód wzajemny), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 55 § 1¹ k.p. oraz art. 52 § 2 k.p. polegające na:

1) błędnym uznaniu, iż zapewnienie warunków pracy niezgodnych z przepisami BHP i nieprzystosowanie pomieszczenia zajmowanego przez pozwanego do obowiązujących norm BHP w terminie określonym przez Inspekcję Pracy nie stanowiło ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika w sytuacji, gdy M. P. (1) zmuszony był faktycznie świadczyć pracę w takich warunkach, również w okresie urlopu kiedy był wzywany do pracy i nie miał żadnego realnego wpływu jako szeregowy pracownik, aby warunki jego pracy mogły ulec jakiegokolwiek zmianie,

2) przyjęciu, że dla ustalenia czy miało miejsce ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika bez znaczenia pozostaje fakt, kiedy ujawnione zostały wyniki dziennikarskiego dochodzenia dotyczące postawionych R. K. (1) zarzutów, a w szczególności ujawniające nadużycia w Fundacji, w której M. P. (1) działał jako wolontariusz, pomimo, że R. K. (1) jak redaktor naczelny (...) był bezpośrednim przełożonym pozwanego i większościowym współnikiem oraz Prezesem Zarządu Spółki (...),

3) dowolnym uznaniu, że w zakresie przyczyn wskazanych w pkt. 2 – 5 pisma z dnia 4 lipca 2016 roku pozwany uchybił miesięcznemu terminowi, o którym mowa w art. 52 par. 2 k. p. pomimo, iż przyczyny te nie odnoszą się do samego faktu i daty aresztowania R. K. (1), ale do wydarzeń, które miały miejsce już po tym terminie, w szczególności późniejszego wykrycia nadużyć w Fundacji W (...), a także sytuacji, w jakiej znaleźli się pracownicy (...) pozostający pod nadzorem K. W. – partnerki życiowej i współniczki R. K. (1), a następnie od 30.06.2016 roku formalnej członkini Zarządu (...) sp. z o.o.,

4) dowolnym przyjęciu, że w odniesieniu do przyczyny rozwiązania umowy o pracę polegającej na braku wypłaty rekompensat z tytułu przeniesienia zakładu pracy z Ł. do Z., wskazanej w pkt.2 pisma z dnia 4 lipca 2016 roku, upłynął miesięczny termin przewidziany w art. 52 § 2 k.p. w sytuacji, gdy stan ten trwał do rozwiązania przez pozwanego umowy o pracę, a w szczególności nie uległ zmianie po Walnym Zgromadzeniu Wspólników z dnia 30 czerwca 2016 roku, kiedy mogło dojść do zmiany składu Zarządu Spółki (...), a w konsekwencji do podjęcia korzystnych dla pracowników decyzji w tym zakresie.

Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił również obrazę przepisów prawa procesowego tj. art. 233, 316, 227, 328 § 2 k.p.c. polegającą na:

1. oddaleniu wniosków dowodowych pozwanego:

a. o przesłuchanie w charakterze świadka kolegi z pokoju pozwanego – R. K. (4) w sytuacji, gdy świadek ten miał zeznawać na okoliczność sytuacji panującej w redakcji (...) po zatrzymaniu R. K. (1), m.in. czy były wywierane naciski na pracowników ze strony K. W., aby składali zeznania na korzyść R. K. (1) i czy M. P. (1) miał podstawy, aby obawiać się o swoje bezpieczeństwo,

b. o dopuszczenie dowodu z nagrania DVD dotyczącym zasadności zarzutów postawionych R. K. (1), z którym M. P. (1) zapoznał się w czerwcu 2016 roku,

c. o otwarciu rozprawy i dopuszczeniu dowodu z publikacji autorstwa E. K. – byłej żony R. K. (1), w którym potwierdziła, że obawiała się o swoje bezpieczeństwo, a także potwierdziła prawdziwość zarzutów stawianych dwóm członkom Zarządu (...) Sp. z o. o. – R. K. (1) oraz K. W.,

2. ograniczeniu przesłuchania stron do osoby pozwanej i powoda wzajemnego M. P. (1), w sytuacji, gdy przesłuchanie K. W. pozwoliłoby na weryfikację prawdziwości i zasadności przyczyn rozwiązania przez M. P. (1) umowy o pracę.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku z pozwu głównego (pkt I wyroku):

1. oddalenie powództwa (...) Sp. z o. o. przeciwko pozwanemu M. P. (1) w całości
2. zasądzenie od powodowej Spółki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje,

ewentualnie o:

3. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania

Z pozwu wzajemnego (pkt II wyroku) skarżący wniósł o:

1. zasądzenie od (...) sp. z o. o. na rzecz powoda wzajemnego M. P. (1) kwoty 15.468 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 września 2016 roku do dnia zapłaty
2. zasądzenie od pozwanej wzajemnej (...) Sp. z o. o. na rzecz powoda wzajemnego M. P. (1) kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje

Ewentualnie o :

3. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Ponadto skarżący wniósł o dopuszczenie dowodów z poniższych dokumentów:

1) artykułów opublikowanych w (...) pt. „Co się stało w Faktach i Mitach” (07.07.2016 r.), „Jesteśmy wściekli” (07.07.2016r.), „Co się stało w Faktach i Mitach” (14.07.2016 r.), „Trudna decyzja” (14.07.2016r.) oraz „Filantrop bez maski” (8.12.2016 r.) na okoliczność, że pierwotne zarzuty postawione R. K. (1) w lutym 2016 roku i będące podstawą jego tymczasowego aresztowania nie pozostawały w związku z działalnością w Fundacji W (...) oraz potwierdzenia tych nadużyć w późniejszym terminie – po zmianie składu Zarządu Fundacji w dniu 16 czerwca 2016 roku, skali tych nadużyć, możliwości utożsamiania tych działań z osobami zatrudnionymi w spółce (...), a także wywieranych przez R. K. (1) w korespondencji aresztu śledczego nacisków na pracownikach, aby fakt tego aresztowania został przedstawiony jako represja polityczna.

2) artykułu opublikowanego na stronie (...). Gazety (...) w dniu 17 lutego 2016 roku na okoliczność, że postawione R. K. (1) zarzuty będące podstawą jego tymczasowego aresztowania w lutym 2016 roku nie miały związku z zarządzaniem przez R. K. (1) Fundacją W (...), a także ówczesnego przekonania (...), że powyższa decyzja organów ścigania, jak również zajęcie dokumentacji w siedzibie redakcji miało polityczny charakter.

3) uchwał Fundatorki Fundacji z dnia 16 czerwca 2016 roku na okoliczność odwołania R. K. (1) z fundacji Prezesa jednoosobowego Zarządu ww. Fundacji i powołania nowego zarządu wiele miesięcy po zatrzymaniu R. K. (1), dla potwierdzenia faktu, iż zarzuty związane z działalnością i nadużyciami w Fundacji pojawiły się później, a tym samym M. P. (1) nie mógł o nich wiedzieć w okresie poprzedzającym miesięczny termin przed złożeniem oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę w dniu 4.07.2016 roku.

4) umowy o pracę z dnia 15 lipca 2016 roku zawartej pomiędzy M. P. (1) a Spółką (...) na okoliczność, że po rozwiązaniu umowy o pracę ze spółką (...) M. P. (1) podjął zatrudnienie w o wiele gorszych warunkach finansowych niż w Spółce (...), a tym samym motywem i faktyczną przyczyną rozwiązania umowy o pracę nie była chęć podjęcia zatrudnienia przez M. P. (1) w (...), który zaoferował pozwanemu o ponad połowę niższe wynagrodzenie.

W odpowiedzi na apelację pozwanego (powoda wzajemnego) powódka wniosła o

1. oddalenie apelacji pozwanego i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych
2. oddalenie apelacji powoda wzajemnego i zasądzenie od powoda wzajemnego na rzecz pozwanego wzajemnego kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych
3. oddalenie wniosków dowodowych pozwanego, jako nie mających znaczenia dla rozstrzygnięcia

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Apelacja skarżącego nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz treści obowiązujących przepisów prawa. Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i dokonał właściwej subsumcji prawnej. Dlatego Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je jako własne. Podziela również wywody prawne, zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany bądź uchylenia.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył żądania przez pracodawcę (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością zasądzenia odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika, zgodnie z art. 61¹ k. p., a następnie w pozwie wzajemnym – żądania przez M. P. (1) odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 55 § 1¹ k. p.

Za całkowicie chybiony należy uznać zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji dyspozycji art. 233 k.p.c. W myśl tego przepisu sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Pośrednim celem postępowania rozpoznawczego jest dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego, stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia, będącego celem bezpośrednim postępowania.

Na sąd orzekający nałożony jest obowiązek wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, skonkretyzowania okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w pisemnych motywach wyroku (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2002 roku, IV CKN 1218/00, Legalis nr 81774). Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysnuć wnioski odmienne.

Bezzasadny, w ocenie Sądu Okręgowego jest zarzut naruszenia przepisów postępowania poprzez oddalenie wniosków dowodowych o przesłuchanie w charakterze świadka R. K. (4), który miał zeznawać na okoliczność sytuacji panującej w redakcji (...) po zatrzymaniu R. K. (5), m.in. czy były wywierane naciski na pracowników ze strony K. W., aby składali zeznania na korzyść R. K. (1) i czy M. P. (1) miał podstawy by obawiać się o swoje bezpieczeństwo.

Wskazać należy, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy kwestie zostały dostatecznie wyjaśnione, a nakłanianie do składania fałszywych zeznań (o ile takowe miały miejsce) należało zgłosić do Prokuratury.

Przepis art. 227 k.p.c. stanowi, że przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, a strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej (art. 217 § 1 k.p.c.). Stosownie do art. 217 § 3 k.p.c. sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. Jakkolwiek sąd nie ma obowiązku przeprowadzenia wszystkich dowodów wskazanych przez stronę, to jednak odmowa dopuszczenia określonego dowodu nie należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego. W szczególności sąd nie może pominąć środków dowodowych na wskazywane przez stronę okoliczności, w przypadku, gdy nie zostały wyjaśnione sporne fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 12 kwietnia 2012 r., I PK 168/11, Legalis nr 537082), co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, ponieważ na podstawie przeprowadzonych wcześniej dowodów wyjaśnione zostały w sposób dostateczny sporne kwestie, dotyczące przyczyn rozwiązania umowy o pracę przez skarżącego. Zaznaczyć należy, że jak słusznie stwierdził Sąd Rejonowy, nie ma znaczenia okoliczność, czy w spółce było prowadzone wewnętrzne dochodzenie przez dziennikarzy oraz jakie były jego skutki. Podkreślenia wymaga, że skarżący dowiedział się o fakcie aresztowania R. K. (1) oraz postawionych mu zarzutów w połowie lutego 2016 roku. Od tego czasu również pracownicy spółki składali zeznania w prokuraturze i już wówczas powzięli wiedzę o nieprawidłowościach, co wynika z zeznań świadka J. W.. Sam fakt aresztowania i postawienia zarzutów bez wątplenia dał skarżącemu wystarczającą wiedzę do oceny własnej sytuacji, a mimo to dopiero pismem z dnia 4 lipca 2016 roku oświadczył pracodawcy, że rozwiązuje umowę o pracę bez wypowiedzenia.

Nie sposób przyznać racji skarżącemu, że Sąd pierwszej instancji naruszył przepisy postępowania poprzez oddalenie wniosku dowodowego o otwarcie rozprawy i dopuszczenie dowodu z publikacji autorstwa E. K., w którym potwierdziła, że obawiała się o swoje bezpieczeństwo, a także potwierdziła prawdziwość zarzutów stawianych R. K. (1) i K. W..

Stosownie do art. 316 § 1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy, natomiast zgodnie z art. 316 § 2 k.p.c. rozprawa powinna być otwarta na nowo, jeżeli istotne okoliczności ujawniły się dopiero po jej zamknięciu. W treści zacytowanego przepisu ujęty został obowiązek orzekania przez Sąd według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy. „Stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy” obejmuje ewentualne zmiany prawa, uwzględniane z urzędu, zgodnie z zasadą iura novit curia oraz zmiany okoliczności faktycznych, na które zainteresowana strona zwróciła uwagę sądu, przedstawiając stosowne dowody dla ich stwierdzenia.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy, rozprawa nie została otwarta na nowo, ponieważ nowe okoliczności nie ujawniły się po jej zamknięciu, a opublikowanie artykułu w tygodniku (...) dotyczącego zarzutów stawianych R. K. (1) oraz data dowiedzenia się o tym przez skarżącego nie stanowi nowej okoliczności wobec postawienia przez (...) Biuro (...) zarzutów R. K. w lutym 2016 roku, o czym wiedzieli pracownicy spółki, w tym skarżący, a co wprost potwierdził na rozprawie w dniu 15 listopada 2016 roku. Wydarzenia, jakie miały miejsce po wskazanym wyżej terminie, w tym wykrycie nadużyć w Fundacji W człowieku widzieć brata” oraz sytuacja, w jakiej znaleźli się pracownicy (...) pozostający pod nadzorem K. W. były konsekwencją postawienia zarzutów R. K. (1), wobec czego już od tego momentu należało liczyć miesięczny termin do złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę przez skarżącego (wynikającego z art. 52 § 1 pkt 1. k. p.). Dodatkowo nadmienić jedynie należy, że pracownicy nie obawiali się o własne bezpieczeństwo, a o stabilizację co wynika z zeznań świadka J. W..

Nie zasługuje na uwzględnienie również zarzut naruszenia przepisów postępowania poprzez oddalenie wniosków dowodowych pozwanego o dopuszczenie dowodu z nagrania DVD, dotyczących zasadności postawionych R. K. (1) zarzutów, o których skarżący dowiedział się w czerwcu 2016 roku. Skarżący na rozprawie w dniu 9 lutego 2017 roku wniosł o dopuszczenie dowodu z nagrania, załączając płytę DVD, bez sprecyzowania czego owe nagranie dotyczy i jakie osoby w nim występują. Nie sposób odnieść się do tego dowodu w sytuacji, gdy nie ma potwierdzenia

dotyczącego wyrażenia zgody na przeprowadzenie nagrania przez osoby, które w nim występują. Do płyty nie zostały załączone stenogramy z nagrania. Ponadto skarżący, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosek o przeprowadzenie powyższego dowodu sformułował w sposób mało konkretny. Dodatkowo wniosek o przeprowadzenie powyższego dowodu, jak słusznie stwierdził Sąd Rejonowy, był spóźniony i zmierzał jedynie do przedłużenia postępowania.

Pomimo, że Sąd pierwszej instancji nie odniósł się w uzasadnieniu wyroku do kwestii oddalenia wniosków dowodowych wprost, to podkreślić należy, że odniesienie się do nich nie skutkowałoby zmianą zaskarżonego rozstrzygnięcia. Skarżący złożył oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia, pomimo braku rzeczywistych przyczyn leżących po stronie pracodawcy, co stanowi niezbędny element żądania odszkodowania na podstawie art. 55 § 1¹ k. p.

Kluczową kwestią w sprawie o odszkodowanie za szkodę wyrządzoną rozwiązaniem umowy o pracę przez pracownika bez wypowiedzenia z winy pracodawcy (art. 55 § 1¹ k. p.) jest zbadanie istnienia oraz charakteru przyczyn rozwiązania umowy o pracę. Stosownie do art. 55 § 1 k. p. pracownik może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia, jeżeli zostanie wydane orzeczenie lekarskie stwierdzające szkodliwy wpływ wykonywanej pracy na zdrowie pracownika, a pracodawca nie przeniesie go w terminie wskazanym w orzeczeniu lekarskim do innej pracy, odpowiedniej ze względu na stan jego zdrowia i kwalifikacje zawodowe.

Natomiast zgodnie z treścią art. 55 § 1¹ k. p. pracownik może rozwiązać umowę o pracę w trybie określonym w § 1 także wtedy, gdy pracodawca dopuścił się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika; w takim przypadku pracownikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia. W przypadku rozwiązania umowy o pracę, zawartej na czas określony odszkodowanie przysługuje w wysokości wynagrodzenia za czas, do którego umowa miała trwać, nie więcej jednak niż za okres wypowiedzenia.

Na gruncie przepisów kodeksu pracy przewidziana została możliwość jednostronnego rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia (art. 30 § 1 pkt 3 k.p.), natomiast przepis art. 55 § 1¹ k. p. reguluje możliwość natychmiastowego rozwiązania umowy przez pracownika stanowiącą odpowiednik kompetencji pracodawcy do bezzwłocznego zakończenia umowy (art. 52 i 53 k.p.). Pracownik może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia w dwóch przypadkach. Po pierwsze, w przypadku szkodliwego wpływu wykonywanej pracy na jego zdrowie oraz braku przeniesienia go na inne stanowisko. Po drugie, ciężkiego naruszenia przez pracodawcę podstawowych obowiązków względem pracownika, co było przedmiotem niniejszej sprawy. Owe podstawowe obowiązki pracodawcy zostały skatalogowane w przykładowy sposób w art. 94 k. p. Niektóre z nich ustawodawca podniósł do rangi podstawowych zasad prawa pracy (vide: art. 11¹-17 i art. 18^{3a}-18^{3e} k. p.).

Pod pojęciem „ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków” należy rozumieć bezprawne (sprzeczne z obowiązującymi przepisami bądź zasadami współżycia społecznego) działania lub zaniechania pracodawcy z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa, polegające na niedopełnieniu podstawowych obowiązków, objętych treścią stosunku pracy i niosące zagrożenia dla istotnych interesów pracownika (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r. II PK 278/14, Legalis nr 1364787). Wina pracodawcy może, zależnie od rodzaju naruszonego obowiązku, polegać w decydującej mierze na obiektywnej naganności (bezprawności) postępowania (np. w przypadku naruszenia obowiązku zapewnienia warunków pracy niezagrażających życiu lub zdrowiu pracownika ze względu na brak środków finansowych, czy też niewypłacania należnego wynagrodzenia) lub jej stwierdzenie będzie wymagało także odwołania się do kryteriów subiektywnych. Pierwsza sytuacja dotyczy obowiązków, których realizacja spoczywa na pracodawcy jako jednostce organizacyjnej (np. spółce), druga, obowiązków, których wykonanie zależy przede wszystkim od faktycznych zachowań konkretnych osób reprezentujących pracodawcę. Ocena „ciężkości” naruszenia przez pracodawcę podstawowych obowiązków wobec pracownika, tak z obiektywnego jak i subiektywnego punktu widzenia (przy uwzględnieniu każdego ze wskazanych wyżej sposobów rozumienia tej przesłanki zastosowania omawianego trybu rozwiązania stosunku pracy) musi być zindywidualizowana i uwzględniać wszystkie okoliczności

danego przypadku (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 10 maja 2012 r. II PK 220/11, Legalis nr 507158).

W ocenie Sądu Okręgowego trafne jest stanowisko przyjęte przez Sąd pierwszej instancji, zgodnie z którym skarżący M. P. (1) rozwiązał umowę o pracę z dotychczasowym pracodawcą – (...), ponieważ chciał podjąć zatrudnienie w tygodniku (...), co wiązało się ze zmianą wynagrodzenia. Wskazać w tym miejscu należy, że wniosek dowodowy pełnomocnika skarżącego na etapie postępowania apelacyjnego, dotyczący dopuszczenia dowodu z dokumentu w postaci umowy o pracę M. P. (1) z nowym pracodawcą zawartej w dniu 11 lipca 2016 roku jest spóźniony, ponieważ strona mogła się na niego powołać w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a tym bardziej potrzeba powołania się na niego nie zaistniała dopiero na etapie drugo instancyjnym (por. art. 381 k.p.c.). Również wnioski dowodowe zawarte w apelacji dotyczące dopuszczenia dowodów z opublikowanych artykułów oraz uchwał nie zasługują na uwzględnienie, z uwagi na możliwość powołania się na nie na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Wskazać należy, że strona skarżąca w żaden sposób nie uzasadniła potrzeby powołania niniejszych dowodów dopiero na etapie postępowania przed Sądem odwoławczym. Wobec powyższego, a także faktu, że treść art. 381 k.p.c. stwarza jedynie możliwość dowodzenia okoliczności wyłącznie faktycznych, wcześniej niemożliwych do wykazania z przyczyn obiektywnych wnioski należało pominąć.

Powracając do kwestii zasadności przyczyn podanych przez skarżącego w oświadczeniu wymienionych w punktach 1-5 oświadczenia z dnia 4 lipca 2016 roku wskazać należy, że w ocenie Sądu Okręgowego nie mogło doprowadzić do przyjęcia za uzasadnione roszczenia z tytułu tak rozwiązanej umowy. Pomimo, że pracodawca rzeczywiście przydzielił skarżącemu pomieszczenie nie odpowiadające normom BHP, to zauważyć należy, że z uwagi na przebywanie skarżącego w okresie od marca 2016 roku do lipca 2016 roku na urlopie wypoczynkowym, nie stanowiło to ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika. Skoro skarżący nie przebywał w przydzielonym mu pomieszczeniu po przeprowadzce spółki, która miała miejsce w lutym 2016 roku, ponieważ był na urlopie, a jedynie przychodził do pracy, gdy zaszła taka potrzeba, nie sposób mówić o ciężkim naruszeniu obowiązków wobec pracownika. Wskazać należy, że skarżący mógł zgłosić propozycje przemeblowania tak, aby uzyskać wskazaną przez Państwową Inspekcję Pracy wolną powierzchnię podłogi. Oceniając zasadność zgłoszonego przez skarżącego roszczenia odszkodowawczego należy wziąć pod uwagę rozwiązanie przez pracownika umowy o pracę w trybie art. 55 § 1¹ k. p. z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków przez pracodawcę musi wynikać z zawinonego zachowania lub rażącego niedbalstwa, a takie zachowanie nie może być przypisane pracodawcy, który nie uczynił zadość obowiązkowi zapewnienia prawidłowych warunków BHP. Możliwość rozwiązania umowy o pracę w trybie art. 55 § 1¹ k. p. i uzyskania przez pracownika odszkodowania uzależniona jest od spełnienia przesłanki w postaci ciężkiego naruszenia przez pracodawcę podstawowych obowiązków wobec pracownika. W konsekwencji, nie można mówić o ciężkim naruszeniu przez pracodawcę jego obowiązków, jeżeli jest ono niezawinione lub zawinione w niewielkim stopniu (wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2000 r., I PKN 516/99, OSNAPiUS 2001, Nr 16, poz. 516, Legalis nr 47739).

Zdaniem Sądu Okręgowego pracodawca, który co prawda zaniechał zapewnienia prawidłowych warunków BHP, wobec przebywania skarżącego na urlopie w okresie od marca 2016 roku do lipca 2016 roku nie dopuścił się względem niego ciężkiego naruszenia jego podstawowych obowiązków pracowniczych, co z kolei wiązało się z nieusprawiedliwionym przyjęciem przez skarżącego sposobu rozwiązania umowy o pracę. Ocena, czy uchybienie powyższe stanowi ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych została dokonana w sposób prawidłowy przez Sąd Rejonowy.

Odnosząc się do zarzutu niewypłacania rekompensat zauważyć należy, że przepisy prawa pracy, co do zasady, nie przewidują rekompensat finansowych za dojazd do miejsca pracy. Trudno więc uznać, aby powodowa spółka dopuściła się ciężkiego naruszenia obowiązku, który de facto na niej nie spoczywał.

Sąd Okręgowy nie znalazł jakichkolwiek podstaw do tego, aby pozwany w ogóle tego typu żądanie zapłaty wysuwał wobec spółki. Wszak od początku pracodawca jednoznacznie podkreślił, że nie będzie wypłacał pracownikom dodatkowych pieniędzy z powodu przeniesienia siedziby firmy z Ł. do Z..

Sam skarżący przyznał również, że przed pójściem na urlop nie myślał o rozwiązaniu umowy. Przyznał również, że przyczyny rozwiązania umowy o pracę z 4 lipca 2016 roku przepisał od A. C., który pełnił obowiązki redaktora naczelnego w B. N. po zatrzymaniu R. K.. Nadmienić również należy, że A. C. aktywnie doprowadził do wypowiedzeń umów o pracę przez pracowników powodowej spółki, ponieważ w dniu 4 lipca 2016 roku znaczna część pracowników zatrudnionych w B. N. nie stawiała się w pracy. Powyższe świadczy o braku autentyczności przyczyn rozwiązania umowy o pracę. Działania skarżącego miały ścisły związek z podjęciem zatrudnienia u innego pracodawcy. Wskazać należy, że skarżący nie mógł poczuć się skompromitowany z tytułu zatrudnienia w tygodniku (...), ponieważ jego nazwisko nawet nie widnieje w stopce redakcyjnej. Jeżeli skarżący obawiałby się o swoją karierę zawodową, to powinien wziąć pod uwagę przede wszystkim okres zatrudnienia przed postawieniem zarzutów R. K. (1). Również wykluczone jest obawianie się czegokolwiek przez skarżącego osobiście ze strony R. K. (1), ponieważ ten został aresztowany, a jego kontakty z K. W., która pracowała w B. N., nie powinny wpływać na sytuację skarżącego znajdującego się na urlopie wypoczynkowym.

Sąd Okręgowy nie traci z pola widzenia okoliczności, że pozwany nigdy nie mówił, aby nakłaniano go do składania fałszywych zeznań, czy w inny sposób wywierano na niego naciski. Dlatego, zdaniem Sądu, przesłuchanie K. W. zmierzałoby jedynie do przedłużenia postępowania w sprawie. Zasadność i prawdziwość podanych przyczyn rozwiązania umowy o pracę została zweryfikowana w stopniu, który umożliwił wydanie prawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie.

Ponadto w ocenie Sądu Okręgowego, skoro skarżący M. P. (1) już w lutym 2016 roku dowiedział się o przyczynach rozwiązania umowy o pracę podnoszonych w oświadczeniu, a mimo to liczył na zmianę warunków oraz na ich polepszenie, to nasuwa się wniosek, że godził się na zaistniałą sytuację i akceptował zachowanie pracodawcy. Ponadto, jak sam wskazał, miał możliwość złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem, czego jednak nie zrobił.

W świetle powyżej przeprowadzonego wywodu prawnego, Sąd Okręgowy przyjął, że skarżący podał fikcyjne przyczyny rozwiązania umowy o pracę w (...) Sp. z o. o.

Z uwagi na zawarcie w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, o czym świadczy art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy stwierdził, że zaskarżone orzeczenie jest prawidłowe.

Stosownie do art. 61¹ w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 55§ 1¹ k. p., pracodawcy przysługuje roszczenie o odszkodowanie.

Podsumowując uznać należy, że rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd Rejonowy nie naruszył przepisów prawa procesowego, jak też materialnego, a wydane orzeczenie zostało oparte na rzeczowej analizie stanu faktycznego i prawidłowej subsumcji.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

W punkcie drugim wyroku Sąd Okręgowy zasądził od M. P. (1) na rzecz (...) sp. z o. o. w Ł. kwotę 2700,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję. Powyższe postanowienie zapadło na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Skarżący przegrał sprawę w całości, w związku z czym powinien zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią koszty procesu. Powódka z pozwu głównego reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem poniosła w postępowaniu apelacyjnym koszty zastępstwa prawnego w wysokości 1350,00 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015 r., poz. 1800 ze zm.) uwzględniającym zmiany rozporządzenia, jakie obowiązują od 27 października 2016 roku. Z uwagi na to, że skarżący wniósł apelacje od całego wyroku, a więc dotyczącego powództwa głównego, które Sąd pierwszej instancji uwzględnił oraz powództwa wzajemnego, które Sąd pierwszej instancji oddalił, należało zasądzić koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2700,00 zł.

SSO Magdalena Lisowska SSO Barbara Kempa SSO Jacek Chrostek

A.M.